

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELEFON 23994

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MIG, 17
TELEFON 19937

CINQUANTA CÈNTIMS

« - ¡A mí los sublevados españoles! »

Sobre el pintoresc en l'art de comprar pintura

D'ençà del 19 de juliol el cens de compradors de pintura ha augmentat considerablement fins al punt que no fóra excessiu cridar l'atenció de les autoritats en aquest sentit invitant-les a crear carnets de racionament pictòric, mesura que posaria fi a les disbauxes actuals, a la vegada que resultaria en benefici de la qualitat artística de les obres posades a la venda. Heus ací algunes anècdotes que no pretenen altra cosa que reflectir el caòtic i actual estat de coses del món divertidíssim de la pintura catalana. **Vollà!**

★

A les «Galeries Syra» un matrimoni va entrar-hi disposat a quedar-se una tela de preu. Ella es mostrava partidària d'una tela de l'Obiols, però ell s'entendia amb una tela d'en Villà, una quadra amb tres vaques gairebé de relleu. Previ regateig l'operació està convinguda i concertada i el matrimoni sortí al carrer. Ella practicava l'emmurriament característic en la dona que no ha pogut imposar les seves preferències, i adonant-se'n el marit volgué fer-li comprendre els motius de la seva decisió:

—Ja veig que mai no hi veuràs més enllà del nas. ¿Que no t'has fixat quin gruix de pintura hi havia en el quadre que he comprat?

—¿...?

—Amb el gruix de pintura que hi ha i al preu que diuen que s'han posat els 500 rs, un quadre així el dia de demà et puja 2.000 pessetes el quic que no te n'adones...

★

Un comprador, febrós de col·locar diner, va anar a casa d'un dels nostres més genials paisatgistes i li demanà preu d'una tela.

—5.000 pessetes. No li puc donar pas per menys.

I el comprador que respon tot desolat, amb la cartera encallada als dits:

—¡Quina llàstima! Precisament avui que volia gastar 7.000 pessetes.

★

En Serra, l'ex-poulain d'en Maragall, treballa amb tota la producció venuda i revenuda. Els compradors truquen a la porta del seu taller implorant un paisatge de Pedralbes, unes palmeres de Sarrià, una tela del port d'Eivissa, una natura morta d'aquelles de perdius i conills... Però en Serra els desenganya amb bones paraules:

—No em queda res, no em queda res. Potser més endavant rebré alguna cosa...

I ho diu amb un aplom tan definitiu, amb una cara d'amo de «colmado» tan convincent, que ni els que porten tabac s'atreveixen a proposar-li l'intercanvi.

★

En Sisquella, d'ençà de la guerra ha intensificat el seu entusiasme per la bicicleta. Hi va gairebé sempre, a excepció, naturalment, de quan pinta.

A Sitges, uns amics del famós pintor tractaven d'explicar-se aquest abandó ambrer pel ciclisme en els termes que reproduïm:

—Es que es dedica a la cacera del queviu-

re. Hi ha setmanes que se'n va tres vegades a Vilafranca.

L'altre no es mostrà pas satisfet d'aquesta explicació i objectà a manera de veritat contundent i inapel·lable:

—¡No, home, no! En Sisquella va en bicicleta perquè quan anava a peu tothom li encarregava una pintura.

★

Heus ací com comenten la pintura (comenta la pintura i et diré qui ets) els compradors de guerra, els pintorescos nou-rics sobtadament sensibles a la gràcia plàstica i decorativa de la pintura.

Un paleta: ¡Això és una obra!

Un botiguer: ¿No li sembla que això sempre són diners?

Un pescador: Un bon quadre sempre és peix al cove.

Un acaaparador: No entenc per què els pintors no em volen fer tractes de majorista.

Un «speaker»: ¡Quina tela; sembla que parllil...

Un adroguer: ¡I vol dir que la pintura no es passa?

Un ex-pobre: Que per molts anys pugui fer tan bones obres.

Un vegetarià: ¡Això és un paisatge! ¡I quins verdals!

Un boxador: Només tolero la pintura que dona el cop.

Un banquer: ¡Molt bé de valors!

Un músic: ¡Quines simfonies de gris!

★

Un dels pintors més brillantment actius i més espiritualment joves és el marinista Alexandre de Cabanyes, el qual treballa i s'affina cada dia més no pas com a pintor, car ja fa molts anys que ho és i dels de coll de dama per cert, sinó com a inafatigable productor d'obres meritíssimes.

Alguns mariners de Vilanova, dels que Cabanyes tantes vegades ha convertit en simpàtics animadors de les seves teles, ara han tingut la magnífica pensada de decrar els seus menjadors típics amb pintures d'aquest popular marinista.

Es el que deia en Cabanyes amb satisfacció més que justificada:

—Si això no és vendre del «fabricant» al consumidor, ni mai...

★

El genialíssim Joaquim Mir, mestre en gai pintar, ha trobat una definició perfectament gràfica per expressar el nombre de sessions i la intensitat de lluita amb què aconsegueix la realització d'alguna de les seves obres:

—Oh, és que no són punyetes, eh? Amb una tela d'aquesta mida hi tinc set o vuit sessions i més de tres paquetets de «mataquintos».

EL TRAIADOR

—Vostaltres, patriotes estrangers, donareu una lliçó als patriotes espanyols.

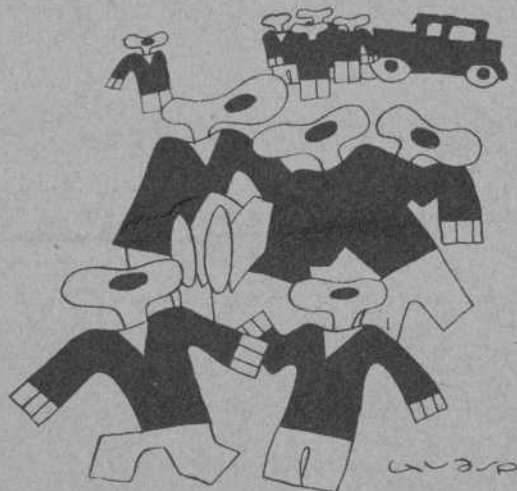
—Farem que a Espanya no quedi pedra sobre pedra.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXII

NUM. 3061

—Es clar, van badant!
—No. Aquest anava llegint el reglament de circulació.

EDITORIAL

L'«Ausente» segon

El «Ciero» del 30 de juny, en un telegrama destacadíssim que portava a primera plana, parlant de la suposada «suïcidació» del dues vegades «ex» general Yagüe, deia:

«...Los más exaltados llaman a Yagüe «el Ausente II».

Com que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA no es deixa passar la mà per la cara com a setmanari d'alta informació, vostès ja saben que fou en aquestes mateixes pàgines on aparegué per primera vegada, com tantes altres coses, el qualificatiu d'«Ausente segundo», adjudicat al gloriós general dues vegades «ex» y dues vegades rebel, que és considerat com l'apòstol de les més pures essències de la doctrina de Falange y com

un dels més destacats herois d'aquells que tampoc no aconseguiren entrar a Madrid.

A nosaltres, en llegir que el «Ciero» (fundador don Francisco Peris Mencheta) ens deia encara que de retruc «exaltados», ens varen venir unes irresistibles i inexhauribles ganes d'anar a la redacció del «Ciero» i apallissar Don Paco Peris Mencheta, amb la seguretat absoluta que mai no hauria de saber-ho ningú, més enllà dels quatre que aguanten el «xino», com diu aquell conte tan brut que totes les nostres lectures coneixen ja per referències.

Però nosaltres som més co... comeditis i dispensin la manera d'assenyalar.

Al fons del fons, per altra banda, ultra pensar que Don Paco també és un «Ausente» i el seu fill també, cal dir que ens afalaga sincerament que el «Ciero», a la seva manera, reconegui que nosaltres, en l'«affaire» Yagüe, fórem els primers, com gairebé sempre, en dir la veritat i no res menys que la veritat, quan ens la deixen dir i amb permís de mant exaltat, molt més «exaltado» que no pas nosaltres.

Però, tornant a l'«afer» Yagüe, que és el que interessa, totes les característiques del fet ens donen la raó.

Yagüe és mort i ben mort o és que fa el viu i ens enganya a tots plegats.

Tal dia farà dos anys

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Animada per l'èxit esclatant de l'any passat i pels 52 èxits que des de la publicació del seu darrer Extraordinari ha obtingut, tornarà a ésser extraordinària el vinent 19 de Juliol.

Ara el tema serà, però, diferent

Així com l'any passat férem la nostra pròpia història o sigui examen de consciència, aquest any farem la pintoresca i melodramàtica història d'ELLS.

¡El segundo Año Triunfal!

...com en diuen ells de la invasió del sòl de la pàtria, de la violació de les dones, de la massacre dels infants i de la destrucció de les llars.

Nosaltres, amb el cor més fort que ells i més consciència, farem ara examen de la consciència que a ells els manca.

L'Extraordinari de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA sortirà el dia 19 i per tal d'abocar-hi tota la gràcia, l'ordinari del 16 es guardarà molt bé de sortir.

Franco: futur jueu errant

Ves per on, ara sembla que tots som espanyols! Ens han sortit espanyoles les acreditades «Flechas Negras», que el senyor Mussolini ha tramès al seu protegit Franco. Són espanyols el gloriosos aviadors legionaris. Són espanyols els artillers alemanys. Són espanyols els moros...

Cal modificar el primer article de la Constitució, car tot allò de què són espanyols tots els que han nascut a Espanya i els fills de pares espanyols, etc., són romànços, són antigalles. Són espanyols tots els que ajuden Franco, i llestos.

Perquè ara, examinats els arxius, resulta que són espanyols els mateixos Mussolini i Hitler. Mussolini es diu Benito, nom espanyolíssim, i en un poblet de la província de Guadalajara ha estat trobada la seva fe de baptisme. Algú diu que un soldat italià la portava a la butxaca, i que li va caure a terra llavors del famós «steep-chase». No és pas veritat. Mussolini és espanyol, digui el que digui el Comitè de No Intervenció. La pretensió de retirar-lo de la guerra d'Espanya, doncs, és completament inadequada. Per a demostrar el seu espanyolisme, en la pròxima gran parada feixista, pensa presentar-se en públic vestit amb «chaqueta curta, faja de seda y sombrero cordobès», com diu la famosa «Rocío» del cuplet. Perquè, no tan sols és espanyol, sinó que a més és dels castissos. No hi ha a la Península un poble que es diu Don Benito? ¿Espanya no ha donat grans tipus de flamencs, d'aquells que ho liquiden tot a bufetades, fins al moment de l'«espanità»? ¿Qui gosarà a discutir, doncs, els títols d'espanyolisme que adornen el gran don Benito?

Els antecedents espanyols de Hitler són un xic més obscurs. El bell Adolf també és espanyol. Ell no sap per què, però és un home que mai no s'enganya. No en va consulta els déus antics, tot ballant al costat del foc. I un dia, un déu d'aquells que són tan amics seus, segurament Wotan, va dir-li que es podia considerar espanyol. Segurament per allò del «sacro-imperio», tan semblant al «sacro-monte»... Perquè, no hi ha cap mena de dubte que un dia o altre Espanya serà alemanya. Tot és qüestió de dos o tres anchluss més. Primer, el tercer Reich anchlussisará Suïssa; després, França; després, Espanya, i així el món s'anirà anchlussisçant. I una vegada Espanya sigui alemanya i els espanyols alemanys, els alemanys podran considerar-se espanyols. ¿Per què, doncs, el Comitè de No Intervenció ha de classificar els alemanys com a estrangers a Espanya?

S'imposa arreconar a la cambra dels trastos vells tots aquests projectes de retirada de voluntaris, car els alemanys i els italians són més espanyols que Déu, car aquest senyor, pel que es veu, no s'ha considerat mai cap parentiu amb els espanyols, almenys amb els de la zona republicana.

Espanyol Mussolini, espanyol Hitler, espanyols els moros, espanyols els alemanys, espanyols els italians... Ben mirat i remirat, ací l'únic que no resultarà espanyol és Franco. Algú, no fa córrer que és jueu? Ja el veiem expulsat d'Espanya, perseguit pels nacional-socialistes.

Joan Amades i la manca de paper

Els tècnics de L'ESQUELLA, que d'ençà de la descoberta de l'ou ferrat sintètic semblava que talment s'haguessin adormit amb els llorers, dijous passat ens van sorprendre amb una sensacional informació investigatòria que ve a posar en clar el misteri que sobre el problema de la manca de paper ha fet omplir tant de paper als nostres periodistes amb el bon intent de cercar-hi una solució satisfactòria quan de fet, tot el que feien, era extreure la gravetat del problema que tractaven de remeiar tot gastant-ne quantioses resmes. Segons els nostres tècnics, l'única explicació concreta, clara, terminant i convincent, de la qüestió, és la següent: el folk-lorista Joan Amades i ningú més que en Joan Amades, és el causant i promotor d'aquest conflicte que amenaça totes les impremtes, diaris i empreses editorials del país i àdhuc les fàbriques de paperines en gran escala.

El citat folk-lorista edita cada setmana de cinc a sis llibres, la qual cosa representa un consum diari de més de mil quilos de paper. Hom afirma que Joan Amades està en relació directa amb els més tèrbols especuladors i els agents de l'alta finança, a fi de provocar constants alarmes dintre el mercat barceloní en el que a l'augment vertiginós dels preus del paper fa referència. Per això practica la política de «edita que editaràs», enmig de l'esglai dels pobres folk-loristes, molts dels quals, fidels a llur dèria col·leccionista, per a poder anar adquirint aquesta allau de volums i fascicles es veuen obligats a vendre's el mobiliari i a anar a oferir al dentista mant queixal d'or instaurat en temps d'eufòria de butxaca.

Ultra els darrers llibres sobre els relltges de sol, la casa i altres *niñerías*, els maquinívèlics investigadors de L'ESQUELLA ens asabentem que Joan Amades amenaça les llibreries i quioscs catalans amb una nova i copiosa ofensiva folk-lòric-editorial que fins i tot podria obligar els diaris del matí a sortir amb un sol full i encara d'estraxa. Heus ací la llista d'aquestes obres sobre les quals cridem l'atenció dels nostres lectors:

«Sobre l'art de cordar-se els pantalans en el segle XV».

«Supersticions sobre els encenedors de meixa».

«Historia i llegenda a propòsit de la bota del recó».

«Costums i tradicions en els passos a nivell romànics».

«Romanços i altres punyeteries».

«Anècdotari vultcentista o els darrers campionats de baldufa».

«Propietats del llorer beneit i crítica als beneits que no hi creuen».

«L'art de morir-se folk-lòricament».

«Dites i facècies dels escolans de Santa Maria del Mar».

«Recull de dites no dites, que no tenen dita».

«Origen de l'ou com balla» (Sis volums.)

Totes aquestes obres, en un moment donat podrien caure damunt de Barcelona, car es troben, segons sembla, a punt de sortir d'impremta. Els folk-loristes faran bé de començar a buscar-se un refugi confortable mentre nosaltres ens mantindrem alerta a través dels anticaris de la nostra reconeguda perspicàcia.

Per arxiv res més.

—I jo sense un pa a la post.

Vint anys després

Una història que sembla d'avui

En aquells temps de la guerra europea, quan els submarins alemanys anaven tirant a fons vaixells i més vaixells i el President Wilson feia una mica el desentès, enviant una nota darrera l'altra a Berlín, sense decidir-se al que finalment s'hagué de decidir, a fer la guerra, Tristan Bernard contava la següent fàula:

«Un matí, al Gran Hotel del Món, una senyora es precipita, enfollida, al mostrador i demana un got d'aigua:

—De pressa!—diu tota nerviosa.

Una mica sorprès d'una demanda tan urgent, un cambrer li serveix el got d'aigua.

La senyora desapareix dins la seva cambra. Alguns segons passen i altre cop, a tota pressa:

—Un altre got, tot seguit!

El cap del personal li fa donar immediatament aquest segon got d'aigua. Però a penes ha girat l'esquena que la bona dona ja hi és per tercera vegada, cada cop més alarmada:

—Perdoni que el molesti: però un altre got, vol fer el favor?

—Cap molèstia, senyora —fa molt amablement el director—; però seria indiscreció preguntar-li per què tots aquests gots d'aigua?

—Es... és... —contestà la senyora, sense alè— és que s'ha calat foc a les cambres veïnes, a la de la dreta, a la de l'esquerra i no voldria que es comunicés a la meua».

Que és exactament el que ara fan França i Anglaterra!

—Es veritat que quan no hi ha oficials italians ni alemanys, manes tu?

CRONICA DIPLOMATICA

La darrera entrevista Perth-Ciano, les dificultats del Comitè de Neutrals i les facilitats del de No Intervenció

La situació internacional es va aclarint per moments; aviat serà transparent de tan clara i, si no ens afanyem a copsar-la, es tornarà invisible. Per això ens hi volem afanyar, i ens hi afanyem.

En el moment d'escriure aquesta crònica ha reascut a Anglaterra, ja que sembla que la visita de Lord Perth a Ciano ha donat resultat. De què es tractava? Doncs es tractava d'acabar amb l'enfonsament dels vaixells anglesos.

—Ah, sí, dirà el lector, l'enfonsament de vaixells anglesos per avions italians.

I en això s'equivocarà de mig a mig. Els avions són facciosos i Lord Perth ha anat a visitar el comte Ciano perquè el comte Ciano demanés a Franco que demanés a Ciano que els avions de Franco que envia Mussolini per enfonsar vaixells anglesos no enfonsin vaixells anglesos.

Això és una mica complicat; però ens permetran de preguntar als nostres lectors què seria la diplomàcia si no fos complicada.

Això de la diplomàcia és com el cas d'aquells germans bessons que un dia un amic d'un d'ells en va trobar un i, no sabent quin dels dos era, li ho va preguntar:

—Perdoni, vostè, és vostè o el seu germà?

—Sóc el meu germà.

—Ahl! Doncs ja em farà el favor de donar, de part meua, molts records a vostè.

Ara bé; ha demanat Ciano a Franco que aquest li demani que li manés que no atacui vaixells anglesos? No ho sabem encara, però és molt possible, com és possible que, a més de demanar-li això li demani que no l'obeeixi.

Mentre estem fent totes aquestes consideracions, ha arribat a Londres Sir R. bert Hodgson, el delegat comercial anglès a Burgos, amb la resposta de Franco a les protestes angleses per l'enfonsament de vaixells tan anglesos com les protestes. La resposta de Franco, naturalment, italiana, explica que els avions, des de l'altura a què volen, no veuen si els vaixells anglesos que volen enfonsar són realment anglesos (cosa que explicaria que de vegades n'hi petés algun de francès) fins que baixen per a metrallar la tripulació, per tal que no pateixin. Per això Franco proposa no enfonsar vaixells anglesos a la ruta de Nyon, perquè rebria, i assegurar la neutralitat del port d'Almeria, cosa que li asseguraria el reconeixement de la bel·ligerància i quan l'esquadra alemanya tornés a bombardejar aquella ciutat hi trobaria tots els vaixells anglesos reunits, cosa que representaria un gran estalvi de municions per a l'economia mundial.

Es com per les dificultats que hi ha per formar la Comissió de Neutrals per a investigar els bombardeigs de ciutats obertes. Ho-

landa ha dit que necessita el permís de Franco i Franco vol que els països neutrals siguin els que l'han reconegut a ell. Res; cosa d'un petit reconeixement de bel·ligerància i que els investigadors puguin investigar, no pas on no hi ha els objectius militars, sinó on dimonis són.

Lord Perth també havia parlat d'això a Ciano i li havia demanat que demanés a Franco que li demanés que li manés que no assassinés més dones i infants. Però ultra les dificultats apuntades per formar la Comissió, sembla que hi ha la d'esbrinar si les dones són realment dones i els infants infants, sobretot trossejats com queden. I això es té per mala voluntat dels rojos, sobretot a les altes esferes, que és per on van els avions.

★

Una de les altres qüestions que ha agafat una importància que ningú mai no hauria pogut sospitar, és la de les reunions del Comitè de No Intervenció. Aquest Comitè, o s'ha torçat foll o no sabem pas què es proposa.

I sobretot, el més alarmant és que els seus membres es posen d'acord i, per tant, aproven acords. Hem preguntat a un diplomàtic amic nostre sobre això i ha mogut el cap amb molta preocupació.

—Això és greu, ens ha dit. Quan un organisme creat per no fer res, es posa a fer massa, **malo**; és que porta males intencions o, simplement, que està cansat de jeure d'un costat i es gira de l'altre. Segons notícies pescades en aigües més segures, nosaltres tenim altres impressions. El Comitè de Londres entra ara en una etapa frenètica de la seva existència. Ofès per les crítiques quasi tan severes com les que es fan a Mr. Chamberlain, encara que més en broma, cosa que molesta més, Lord Plymouth ha dit als membres del Comitè:

—Boys, es precis aprovar proposicions, perquè ens critiquen massa.

I és així com tota proposició que d'ara endavant es presenti, serà aprovada automàticament. França demana que es controlin els ports i fronteres facciosos? Com en una vulgar sessió d'Ajuntament, Lord Plymouth dirà:

—S'aprova? Aprovat!

Aleshores vindrà Itàlia i proposarà que no més es posi el control als ports i fronteres francesos, russos i republicans. I Lord Plymouth, amb veu monòtona, farà:

—S'aprova? Aprovat!

D'aquesta manera s'aprovarà la retirada de «voluntaris» i la tramesa de nous contingents, i el Comitè farà feina del més positiva que es pugui fer.

Pel que fa a la retirada del moros, es diu si hi haurà dificultats. Franco diu que són espanyols; la República i el Tractat d'Algeciras diuen que no. Però com que la República es recolza en un tractat i els tractats han passat de moda, sobretot aquest, que és de l'any 1912, avant-guerra a més no poder, s'acordarà segurament que els moros són espanyolíssims. Ara bé; resulta que la major part són eritreus i libis, i si els eritreus i libis són espanyols, quan hàgim guanyat la guerra Eritrea i Líbia seran d'Espanya. Això és l'evidència mateixa i planteja dos nous problemes: la intervenció d'Espanya a Itàlia, cosa que caldrà resoldre amb un nou Comitè de No Intervenció, i la conquesta d'Abissínia, cosa que és un altre os.

Samuel Pickwick.

Londres.

La collita del ninotaire

Un esplèndid Concurs

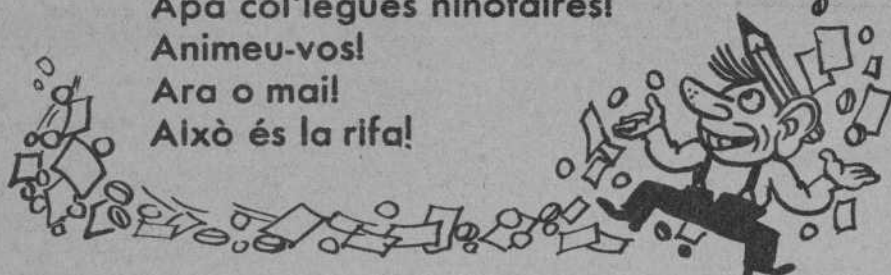
"Vanguardia Postal", òrgan del Sindicat d'Empleats de Correus (U. G. T.) anuncià un Concurs per a Caricaturistes, sobre qualsevol motiu de la nostra guerra, i ara recorda que el termini d'admissió de treballs acaba el 19 de Juliol.

Concedeix 6 premis: de 5.000, 4.000, 3.000, 2.500, 2.000 i 1.500 pessetes, i a més a més cada caricatura que recomani el Jurat serà adquirida per 500 pessetes.

Els ninots s'hauran de presentar dibuixats en cartolina, amb tinta xinesa i tamany de 35 x 25 centímetres.

Els treballs seran adreçats al Director de "Vanguardia Postal" Vergara, 1, Barcelona.

Apa col·legues ninotaires!
Animeu-vos!
Ara o mai!
Això és la rifa!

H. G. Wells, per variar, ens parla de la guerra futura

Vam demanar conferència telefònica amb Londres. Volíem parlar una estona amb el gran escriptor anglès H. G. Wells sobre algun tema interessant per als nostres lectors. Però en aquell instant comunicava. La telefonista de París vam sentir que explicava a la de Barcelona que el senyor Wells es passava el dia contestant les mateixes preguntes. ¿Què opina de la guerra futura? ¿Com serà la guerra futura? ¿Quan i per quin motiu esclatarà la guerra futura? I la telefonista afegia maliciosament: «¡Oh, aquest *monsieur* Wells és un gran murril! Jo diria que no és mai ell el qui parla per telèfon, sinó un disc de gramòfon. Tinc els meus motius, saps?». L'auricular va començar a captar sorolls llunyanos, timbreigs internacionals, samfaines de veus indesxfrables —tota la Torre de Babel que hi deia la seva— i finalment ell, el gran escriptor, el

genial H. G. Wells, l'heroi dels llibres sensationals, l'home de les prediccions cobejades que ens demanava:

—Alò! H. G. Wells a l'aparell. Parleu si us plau.

—¡Estàvem tan emocionats!

—Barcelona, parli Barcelona!—ordenaren de París imperiosament.

I llavors, tímida, ens empassàrem la saliva i començarem l'interrogatori amb veu de repòrter novell.

—Parla L'ESQUELLA, setmanari català. Voldríem demanar-vos la vostra opinió sobre...

No ens va deixar ni acabar i heus ací la immediata resposta:

—Ni una paraula més. ¿Voleu conèixer el meu parer sobre la guerra futura, veritat? Sí, no falla mai. Doncs escolteu: la guerra futura serà eminentment totalitària, perquè hi

anirem tots. L'únic vaticini que puc fer-vos i argumentar-vos tan sòlidament com vulgueu, és aquest: que ni un sol vaixell mercant anglès serà enfonsat degut a què de resultes de la guerra d'Espanya, de la vostra Espanya («i de vostè» —afegirem nosaltres amablement—) ja no ens en quedarà ni un de sencer. La guerra es farà a tot gas, però no a tot gas asfixiant. Es crearan trenta-tres Comitès de No Intervenció i la guerra futura serà una guerra de comitès. A la Societat de les Nacions dissoldran la societat i cada un dels components s'establirà pel seu compte, tal com s'esdevé en la dissolució de les societats industrials. El local de la Societat de les Nacions serà destinat a Museu de la Pau i els diumenges a la tarda podran visitar-se les tombes d'Abissínia, d'Àustria i si badeu una mica àdhuc la vostra i tot. L'aviació bombardejarà exclusivament objectius de guerra, si bé durant la guerra futura tant serà objectiu de guerra un polvorí de trilita com una acadèmia de domadors de puces. La guerra futura la guanyaran els americans, que aquesta vegada em penso que no es deixaran engalipar i ens diran allò de: «vostès matel·loxos». Només crec en la política de desarmament i en la teoria del vostre gran filòsof Francesc Pujols, del que he llegit que la guerra futura hauria de ventilar-se exclusivament a garrotada seca. Tot el que signifiqui maquinitzar la guerra és precipitar la destrucció, la fam i la misèria.»

—¿Doncs, i aquell cant a l'aviació redemptora, mister Wells, a la manera del vostre film «La vida futura»?

La resposta ens va deixar literalment blaus.

L'imperi gastronòmic

Ens escriuen des de Roma que «Il Lavoro Fascista» reivindica com de la pertinença d'Itàlia les ensaimades i les sobrassades de Mallorca. Sembla que les especialitats gastronòmiques aquestes formen també part de l'imperi, al mateix títol del «burro» de Milà o bé dels acreditats «macaronis».

Ara, si la penúria d'articles alimentaris que es fa sentir a la pàtria dels mistos Garibaldí s'accentua, no hi ha cap mena de dubte que les populars i apetitoses menges mallorquines s'oferiran al món un xic sofisticades. Potser si que les sobrassades les fabricaran a base de «burro», i no de Milà, i les sobrassades, en lloc de farina, tan difícil d'aconseguir per manca de blat, hom emprà polvora de marbre de Carrara, molt menys rara a Itàlia que no pas l'autèntica farina.

El port d'Albacete

Hom sap que entre les proposicions que de Burgos ha dut a Londres Mr. Robert Hodgson, l'agent britànic, figura la d'establir un port neutral en el territori republicà. Però, allò que ja no se sap tant, és que la proposició franquista feia referència al port d'Albacete.

I que el govern anglès no se'n va adonar. Ni el Govern ni algunes companyies de navegació. Hi ha hagut capità de vaixell britànic que, entestat en arribar a Albacete per a aixoplugar-se en la zona neutral oferta per Franco, s'ha estrellat contra un canell del mapa d'Espanya.

Massa ocupada a Espanya...

Itàlia lliura (esterlina) la batalla del blat a través de Rússia

"Onore a la piccola Italia del Mare Nero"

escriu entusiasmada «Il Popolo d'Italia»

"Rússia vendrà blat a Itàlia a condició que aquesta faci gran publicitat de la riquesa de la U.R.S.S."
(Dels diaris)

UNA NOTICIA SENSACIONAL

La notícia publicada per la premsa diària segons la qual Itàlia, mancada de blat, s'havia decidit a comprar-ne a la U. R. S. S. i que aquesta li havia posat com a condició per a vendre'n-hi, a més de pagar-lo, és clar, que la Premsa italiana fes una gran publicitat dels lliuraments d'aquest cereal, testimoniant així la riquesa dels Soviets, cosa que Itàlia es resistia a fer perquè de fa anys que ve presentant Rússia com un país en lluita contra la fam, però que a l'últim ha acceptat com fan els nens minyons, ens ha suggerit que potser podrien interessar als nostres lectors detalls de la nova actitud del Govern italià.

LA PRIMERA DIFICULTAT

La primera dificultat, però, es presentà tot seguit. Com podria un redactor de L'ESQUELLA, periòdic de tendència marcadament «roja», anar a Itàlia? Certament, hi havia un sistema, i era passar-nos a l'altra banda; aleshores, només que declaréssim contra algun presoner republicà perquè l'afusellessin, aviat ens guanyàrem la confiança de les autoritats nacionalistes, o sigui, les autoritats italianes, i la cosa estaria feta. Però els tràmits serien llargs i ens podria passar que els periodistes Bru, Martínez Tomás i altres que varen contribuir a l'afusellament de Carrasco i Formiguera, amb la pràctica aconseguida i la prima rebuda no ens fessin afusellar a nosaltres. Podíem també anar a veure l'ignasi Agustí, l'ex-crític teatral de «La Veu de Catalunya», que ara està a l'«Heraldo de Aragón», que ve a ésser el mateix, però és tan insignificant allà com era aquí. En fi, que no sabíem pas què fer, quan a l'últim

se'ns acudí que potser anant a Itàlia des de Rússia... I, en efecte, el nostre enviat anà a acompanyar la primera expedició de blat rus per assistir a les festes de la recepció, i heu's ací el que ens escriu, ja convertit totalment al feixisme (a l'italià, s'entén).

LA BATALLA DEL BLAT

«El port de Civitavecchia estava tot engarlandat quan arribàrem, i ja de feia molta estona se sentien de lluny músiques tocant «La Internacional» i crits de «Evviva Stalin!» Els oficials del vaixell es miraven estranyats i començà de córrer la broma que ens havíem equivocat, que havíem donat la volta al món i tornàvem a ésser a Rússia. Però no; els crits eren en italià. Seria aleshores que per fi Itàlia també havia fet la seva revolució? Tampoc, perquè el nom d'Itàlia era victorejat en companyia del de Mussolini. Això, però, podia no ésser obstacle: Mussolini havia estat socialista, podia haver-se penedit i haver fet la revolució contra ell mateix, haver-la guanyada... Aviat, però, ho sabríem.

Desembarcàrem enmig d'aquelles aclamacions, compràrem «Il Popolo d'Italia» i a tota pàgina llegírem el següent títol:

«La battaglia del frumento guagnatta»

La fratellina Russia fa una piccola francesiglia a l'Italia imperiale. Del suo immenso territorio il paese dello Sovietti noi tramete frumento, frumento, frumento, per fare gli maccheroni che l'Abissinia non vole donare.

Onore a la piccola Italia del Mare Nero.»

Tots els altres diaris venien a dir el mateix, i hi donaven tanta impor-

tància com a la guerra d'Espanya; era un entusiasme periodístic general. La gent s'arrabassava la premsa dels dits i aclamava Rússia. Però aleshores sortia de darreta els arbres la policia i calmava el públic.

—Ma si lo dice «Il Popolo d'Italia»!—s'exclamava un dels calmats, amb un ull de vellut.

—Bene, bene—li responia la policia.—«Il Popolo d'Italia» non é il popolo italiano!

EL QUE DIU EL DIARI
Hem escollit «Il Popolo d'Italia» perquè és l'òrgan de Mussolini i perquè aquest diari publicà aquell famós article titulat «Guadalajara». En el número d'avui porta també un altre famós article que traduïm aquí mateix.

«La victòria de Guadalajara, diu, ens ha portat la victòria en la bata-

Una enèrgica declaració de Mussolini

una altra? No pas encara. Rússia, per exemple, és rica, riquíssima en blat i altres coses; ara ja ho podem dir; abans, no ens hauria estat bé, perquè els nostres lectors ens haurien preguntat per què no es conquistaven i fins potser algú hauria suggerit que potser si ens féssim comunistes... I això mai! Si un dia jo em fes comunista, ja seria altra cosa; però mentrestant, mai! Rússia és rica i plena; bé, però no pas perquè sigui ella comunista, sinó perquè l'Itàlia és feixista. Cal, doncs, ésser més feixista que mai.

Als nostres lectors els rodarà potser una mica el cap amb tot el que diem. A nosaltres també; però tant ells com nosaltres ho sabem prou bé: per menjar un plat de macarons i un bocí de pa, en els nostres temps, s'han de fer tots els papers de l'auca. Essau, per un plat de lleties, donà molt més, i això que era jueu!

EL QUE EN DIU MUSSOLINI

En acabar de llegir aquest article vàrem pensar què en diria el senyor Mussolini, i el vàrem anar a veure. En saber que érem de Barcelona no ens volia rebre; però quan li vàrem fer dir que veníem de Rússia, ens féu passar tot seguit.

—Home, haver-ho dit més aviat—ens digué en italià. I afegí en veu baixa, confidencialment i fregant-se les mans—: Aviat el podrem parlar macarrònic, i en abundància!

—I això?—férem amb extranyesa.

—El blat rus, home, el blat rus!

—Però creïa que vostès els feixistes, amb Rússia... vaja, ja m'entén!

—Res, home, falòrnies i malvolences. Si precisament vaig ésser jo el primer que vaig reconèixer els Soviets!

—Però no diuen vostès que no to-

leraran un règim així a Espanya? —Es clar que no! Però vós creieu que s'hi instaurarà? El mateix podria dir que no toleraré que baixin els habitants de la llunal! Ja! ja! ja! I el Duce es féu un tip de riure.

—El cas—continuà—és un altre. Aquests espanyols són uns hipòcrites i ja haureu vist els viatges que tot sovint fan els roigs a Rússia. I això sí que és una intervenció que no puc tolerar. A més, no sé si ho sabeu; però l'Espanya roja prepara la invasió de Rússia. Tots aquests infants que hi van, porten la lliçó apresca. Abans de sortir d'Espanya ja han passat per l'Institut d'Orientació Professional i n'hi ha que són futurs tècnics, futurs militars... Per això la nostra aviació, per amistat amb Rússia, procura segar la mala herba abans de florir. Si no, aquests espanyols serien capaços d'envair-la en massa. Ah! I si aquesta conversa la publiqués a la Premsa, féu constar que he dit que el blat rus és exquisit, que la U. R. S. S. és un país riquíssim en tota mena de matèries primes, que s'hi viu tan i tan bé i que si abans havia dit el contrari era perquè les meves moltes ocupacions no em permetien fixar-m'hi. I si tomeu a passar per Rússia dieu que tot això ho he dit jo personalment i a veure si m'envien una mica de blat per fer pa de Viena, perquè si n'he d'esperar d'aquest Hitler... Ah! i que si volen fer comunisme... que per mi no estiguin. Però... —acabà en veu baixa, tustant-nos l'esquena— que em deixin Espanya, que facin els ulls grossos... que són molt bonics!

I tot d'una, redreçant-se amb aquell gest tan seu, el pit i els ulls enfora i les mans al cul, acabà orfullosament:

—E sapete che l'Italia imperiale é disposta a fare tutti gli papieri dell'auca per un cazzo di pane!

VETERANIA

ESQUELLOTS

LA BICICLETA REBEL

—Si en van de buscadres!...

—Vol dir?

—Mirí, només li diré que de la meua, que ja fa deu anys que m'hi passejo, me n'ofereixen dues mil pessetes.

—¿I no se la ven?

—I ara, però que es pensa que bado!

—Home, no s'ofenqui. Jo ho deia...

—¿Vostè sap el que representa en aquests temps una bicicleta?

—Sí, realment: un estalvi de sabates i d'angúnies, la garantia de que no et premaran en una plataforma de tramvia.

—¿I a vostè li sembla que una felicitat així es pot comprar amb diners?

—Si els venedors no fossin tan gelosos de llur mercaderia, potser sí.

—Deixi's d'històries i de gelosies. Al pa i al vi vi. Jo la bicicleta no me la venci ni per mil duros.

—Deu ésser de plati.

—Vaja, ja fa brometa. Doncs, no, senyor: no és de plati, però per a mi com si ho fos. Lleugera com una daina, forta com un roure...

(No tenen temps d'acabar la conversa, car arriba el tramvia i tots dos s'hi abraonen desesperadament, el pseudo-ciclista i l'altre. Aquest darrer, penjat i tot, encara té esma de preguntar irònicament a l'altre, que mig treu el cap per entre la nansa del cistell d'una dona de la plataforma:)

—Mestre, si ho entenc que em pellin. ¿Tanta propaganda de la bicicleta per acabar pujant al tramvia?

I el pseudo-ciclista, amb una cara de perfecte acaparador, diuen que va respondre:

—Veureu, és que l'altre dia la bicicleta i jo ens vam disputar i ara no ens fem.

—I...!

—Calculeu que es va atrevir a dir-me que els papers s'havien canviat i que ara «la que pujava» era ella i no pas jo.

TOT UN EXTRACTE

L'altra nit, en la redacció d'un dels diaris castellans que es publiquen a Barcelona, ocorregué un fet que té la seva gràcia.

Havien arribat del Ministeri d'Estat les notes creuades entre el Ministre d'Estat i l'Encarregat de Negocis anglès a propòsit de la

comissió investigadora dels bombardeigs en les ciutats obertes.

Eren ja quarts de dues, i el regent de la impremta estava impacient per a tancar l'edició. El director del diari, per a guanyar temps, proposà donar íntegra la nota del Ministre i donar un extracte de la del representant anglès. I encarregà l'extracte a un redactor.

Passen cinc minuts i el redactor dona unes quartilles al director.

—Vegi —li diu— si va bé l'extracte.

El director llegeix; «Debido a la premura de tiempo, damos a continuación la nota de Leche condensada...»

El director va anar d'un què que no es ferís de l'espant. Quant al redactor, va demanar augment de sou. Devia ésser per a comprar llet condensada.

OPTIMISME

En veure la llum pública aquest esquellot, si «el tiempo lo permite y con permiso de la autoridad», com diuen els castellans, hauran transcorregut més de 72 hores que no haurà estat enfonsat cap vaixell anglès ni haurà estat apallissat cap redactor de L'ESQUELLA.

A més a més, la pau reina a Varsòvia, a Praga, a Reus, París i Londres.

Sembla que hi ha motius per a ésser optimistes i pensar que si els dolents ho fossin més de dolents essent com són més que els bons, els bons, i entre ells tenim la satisfacció de contar-nos, la passariem encara més prostituta.

Així donem gràcies a Déu que no ens doni més malvestats i que contingui la ira dels irats que també tenen moments de calma.

Santo.
Santo.
Santo!!!

ELS FURS DE LA CRITICA

L'altre dia, un home que es diu admirador dels que fem L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ens va demanar el nostre parer sobre les faves cuinades a la catalana.

Nosaltres, alligonats per l'experiència, li vàrem dir:

—Home, veurà, a nosaltres no ens agrada ficar-nos en qüestions que poden esdevenir enutjoses i fins i tot impubliquables. Nosaltres estem ara per la tranquil·litat i els bons aliments.

Ell devia entendre que això dels bons aliments volia dir que sí que prou que ens agradaven les faves a la catalana, però, la veritat de debò és que nosaltres ens vàrem aquantar les ganes d'opinar.

La vida ensenya molt.

UN XIMPLE INTERNACIONAL

Dalí, amb el senyor Dalí!

Ara que sembla que el senyor Salvador Dalí se'n ha fet franquista, després d'haver pertanquut temps enrera a un sector comunista que es titulava a si mateix «El sobrerrealisme al servei de la revolució», serà bo refrescar alguna feta de la vida d'aquest sapastre, que a base de la seva barra manifestada en un seguit de bestieses, cridà algun dia l'atenció de quatre papanates internacionals.

El jove Dalí és un analfabet. Algunes vegades, en les revistes de la seva secta, han estat reproduïdes cartes seves carregades de les més elementals faltes d'ortografia, de sintaxi i de sentit comú. Està clar que el jove, o bé millor, l'ex-jove Dalí, dirà que Goya també escrivia malament. Però el pintor de tots els «Carlos» sabia pintar, mentre que el pintor dels òrgans sexuals, en la seva vida se n'ha vist de més fresques.

L'especialitat d'ell, a part allò de «je crache sur ma mère», que diu quina és la seva mentalitat, és l'excentricitat, la «mise-en-scène». Però, ah, que algunes vegades l'espectacle surt esguerrat, per intervenció d'algun espontani!

Fa uns mesos, a París, el senyor Dalí va donar una conferència. Féu tot allò de posar-se un pa al cap i un seguit d'altres ximpleries. En un moment de l'espectacle, se li va acostar una simpatitzant i el senyor Dalí va agafar una paella, va trencar un ou, el ferrà i després va esclafar-lo pel front de l'adepta.

El marit de la interfecta, pel que es veu, no entenia res en l'estrany ritual d'aquesta secta de barres disfressats de guillats, perquè va acostar-se al conferenciant i li estampà a la gaita una plantofada monumental que, malgrat ésser fora de programa, va constituir el «clou» de l'espectacle.

Era pels dies aquells que el senyor Dalí va estar en «pourparlers» per a encarregar-se de la part escenogràfica d'unes representacions teatrals que es vollen donar al Pavelló de la República espanyola a l'Exposició de París. El projecte no va anar endavant, i no pas perquè el senyor Dalí no en tingués ganes, sinó perquè sorgiren dificultats d'un altre ordre.

Aleshores el senyor Dalí estava a punt de treballar per l'honor i la propaganda de l'Es-

panya republicana. Ara porta els seus quadres a Venècia, patrocinat per les autoritats franquistes. Indubtablement, era aleshores quan s'equivocava, i és ara que està en el seu element. Apa, «alantà», senyor Dalí!

L'himne anglès ben aplicat

Ha mort la mare de la reina d'Anglaterra, que no és el mateix que la reina mare, i ha estat enterrada al famós castell de Glamis, que tanta importància té en «Macbeth». El castell de Glamis és a Escòcia i la capital d'Escòcia és Edimburg. A Edimburg hi ha una Universitat i, no fa pas molts anys, quan encara el rei Jordi V era viu i la reina Mary no era la reina mare, sinó la reina, simplement, d'Anglaterra, un professor va fer col·locar a la seva classe una pancarta que deia així:

«El professor Wilson té l'honor de participar als seus alumnes l'alta distinció de què acaba d'ésser objecte. Ha estat nomenat metge particular de la reina.»

Dues hores més tard una altra pancarta, sota la primera, portava escrites aquestes solemnes paraules de l'himne nacional anglès:

«God save the queen!» (que Déu protegeixi la reina!).

—Mai no ho hauria dit, que el petroli fos també sudeta.

—Que l'escolteu?
—No; vigilem que no se'ns passi a l'enemic.

A Itàlia li han fet el "timo" de les misses

Una ficada de peus al llac Tana

EL PROCEDIMENT CLASSIC

A tots vosaltres, lectors, us han fet el «timo» de les misses. Si no us l'han fet, l'heu llegit al diari. El «timo» de les misses consisteix en què, un bon dia, trobeu al carrer un sapastre que se us acosta amb un sobre a la mà. Com aquell qui no fa res, l'home us deixa entrellucar l'interior del sobre, tot farcit de bitllets de banc dels grossos. A continuació us diu que ha de lliurar el sobre a fulano de tal, però com que se li escapa el tren, no pot complir l'encàrrec. —Sereu tan amable de voler-me fer aquest favor...? —Naturalment—responeu vós, amb aquella bona mala fe. —Però, per garantia de què complireu l'encàrrec, doneu-me dues-centes pesetes. —Aci van.

I quan heu girat la cantonada i l'home de les misses (en l'origen del «timo», els diners sempre eren per a fer dir misses) ha desaparegut ja, vós obriu el sobre i els bitllets s'han convertit en retalls de diari! Aleshores, presenteu la denúncia, etc.

EL PARADIS PERDUT!

Doncs bé; a Mussolini acaben de fer-li el «timo» de les misses. Un «timo» de les misses en gran escala, tal com correspon a tot un dictador que s'ha de menjar el món. El sobre era un tros de mapa, un país africà,

que porta el nom d'Abissínia o d'Etiòpia, segons el gust del consumidor.

El consumidor en aquest cas, era el «Duce», el qual, amb el pretext de venjar l'honor italià compromès en les terres etiòpiques des d'aleshores de la batalla d'Adua, en què un emperador que portava el nom pels catalans tan simpàtic de Manelic, i que com el personatge guimeranià va matar el llop, o pel cas els fills de la lloba romana, amb aquest pretext, Mussolini va llançar les seves legions afamades damunt l'imperi del Negus.

En realitat, més que rentar honors —usant camisa negra, no val la pena de rentar gaire— el que volia trobar el dictador italià era una sortida als maldecaps econòmics que afligeixen l'Estat italià des que el feixisme li té agafades les regnes. Abissínia apareixia com una mena de paradís terrenal, terra promesa als sense feina italians.

I així, en plena eufòria, va inaugurar-se l'«impero» romà.

AL CAPDAVALL DEL SAC

...es troben les engrunes. I les engrunes que el país del Negus ha ofert als entusiastes italians no poden pas ésser més miserables.

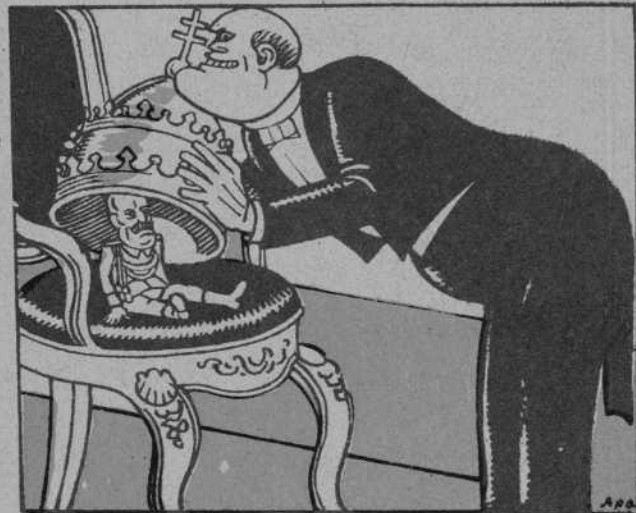
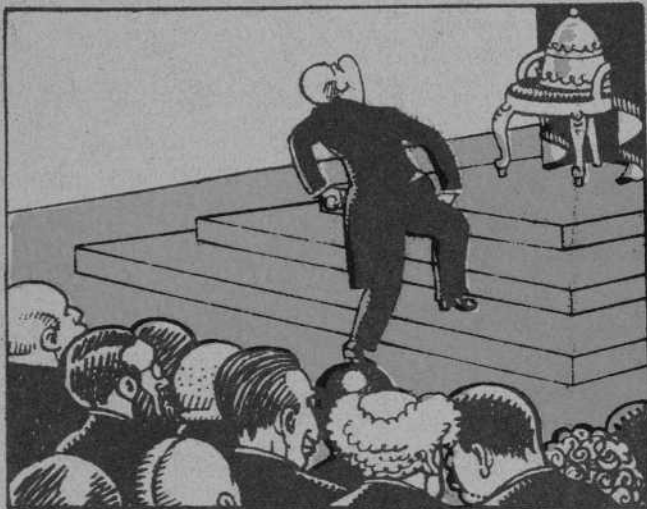
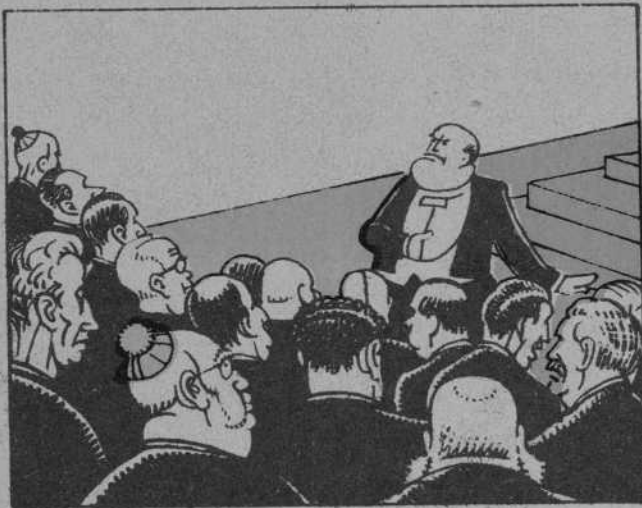
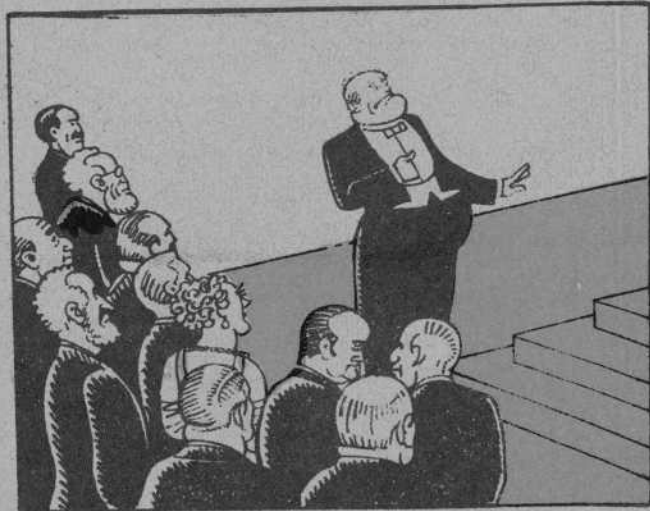
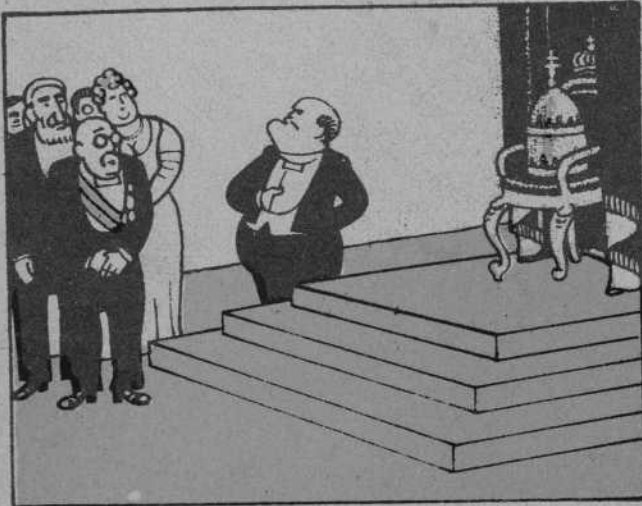
Mussolini va trametre una missió científica a Abissínia, amb l'encàrrec de fer un es-

tudi detallat de totes les riqueses del país. La Comissió, composta d'un grapat d'acadèmics, ha tornat a Roma amb la barba entre les cames. Abissínia és un «bluff». Itàlia no es refarà mai dels diners invertits en la conquesta i en el manteniment d'un exèrcit d'ocupació. El país és pobre i no és susceptible de donar gran cosa.

Una de les enredades més grosses, ha estat la del famós llac Tana. La denominació de Tana-Bahr, que en llengua indígena vol dir Mar Profunda, gran dipòsit d'aigües, ha resultat un romanço. Els acadèmics sondejaren el llac i aquest els declarà que no tenia mes enllà d'una profunditat de catorze metres!

Es a dir, que s'ha desvirtuat la llegenda que el llac Tana alimenta el riu Nil, o sigui que és la seva mare. El Tana no és la mare del Nil, ni el Nil és la mare del Tana ni del Tano. El famós llac abissini no tindrà altra utilitat que la de fer-hi navegar uns tricicles d'aquells que hi havien al llac del nostre parc. O, potser millor, servirà per a rentar-s'hi els peus. La poca profunditat es presta a aquesta funció. Mussolini, que s'ha ficat de peus a la galleda en l'assumpte abissini, pot ara posar-se de peus al Tana, que amb els seus catorze metres de profunditat és ja una mena de galleda.

Reconeixement i presentació

¿.....?

—Ací els presento l'Emperador!

poti-poti teatral

L'homenatge a Benavente

Som d'una manera que, així que es tracta d'homenajar algú, ja hi som. No ens calgué, doncs, fer cap esforç per anar dijous de la setmana passada al Romea, per cortesia a la personalitat del senyor Jacinto Benavente. El teatre feia molt goig. Banderes, públic, autoritats, alarma i civisme. Quan es van apagar els llums ningú no es va moure del seu lloc i l'orquestrina del teatre, una actriu de la companyia i el rapsoda Manolo Gómez, van correspondre a la serenitat de l'auditori amenitzant força discretament el llarg intermedí.

Esvaïdes les tenebres, va reprendre's la representació de «La propia estimación», obra tipus del teatre benaventista: tema per a una novel·la curta, personatges imaginats i un llenguatge de meravella, àgil, agut, elegant, únic en el teatre espanyol des de Larra cap aci, i que quan voreja el perill de pecar per excés de moralisme sap frenar a temps amb una facècia o una paradoxa que moltes vegades ensorren de cop i volta tot un castell pseudo-filosòfic que acabava de bastir.

Amb aquesta superioritat —descomptades una dotzena escassa de títols, d'efectiva envergadura— Benavente porta escrites cent-cinquanta comèdies en quaranta anys. Gairebé quatre cada any! No totes resistirien la prova d'una revisió orientada per l'esperit del moment que vivim. L'oportunitat del retret, però, fóra molt discutible tractant-se d'un literat que s'ha divertit a si mateix jugant amb contradiccions, absurds i paradoxes, i que

com a polític —les poques vegades que s'havia deixat ensibornar per la política que dominava el país— havia fet altre tant.

El cas és que des del juliol del 36 no ha desertat del costat nostre, la qual cosa, si més no, ha estat una lliçó formidable per a tants d'altres que essent més joves que ell i havent fet professió de fe republicana, cosa que l'autor de «Los intereses creados» havia negligit fins ara, cultaren a emigrar, dalerosos de poder «presenciar els toros des de la barrera».

Carducci, el gran italià que si visqués també estaria al costat nostre, i segurament, si fos jove, lluitaria en les glorioses brigades internacionals, digué que un gest bell honora tota una vida. El gest actual de Benavente, que no pot ésser d'una més perfecta bellesa, el redimeix, doncs, de la culpa d'errors preterits i justifica l'homenatge que el poble republicà li ha començat a retre.

Ens hem posat la levita de les festes i ens hem encarcarat per no desentonar de la solemnitat de l'homenatge. No oblidem que Benavente és tot un Premi Nobel... De seguida, però, a l'estil de l'il·lustre homenajat, farem una cabriola i ens riurem de nosaltres mateixos, per distreure'ns i venjarnos d'aquesta serietat que ens fa caure la cara de vergonya i per la qual demanem perdó als lectors, promentent no reincidir, encara que els homenajats fóssim nosaltres. Il·lusió a la qual no renunciem. De menys merecuts n'hem vistos!

QUAN LES COSES ES FAN BE...

...no ens dolen «prendes». L'execució que «La propia estimación» obté al Romea exigeix tots els elogis. Dona bo de veure Juan Bonafé tornat als seus bons i millors temps. Bonafé fa la comèdia amb un art de gran actor, i sense ganyotes, ni mossegar-se els ulls, ni bracejar, ni asseure's davant el forat de l'apuntador. Es a dir, tal com s'han de fer les comèdies quan el comediant té noció de la seva responsabilitat.

UN DESCOBRIMENT

...que a la millor resultia l'ou de Colom. El nostre descobriment fou Ricard Font, més conegut per Fuentes. Com que som incapaçs de perdre una nit per a anar a veure una obra del gènere idiota, i en les formacions que fins ara havia figurat Fuentes gairebé no es cultivava altra mena de teatre, no el coneixíem com a actor de comèdia. O sigui, que mai no l'havíem vist actuar fora de la sarsuela. I com que fent sarsuela no li trobàvem res d'extraordinari, no ens sentíem temptats d'anar-lo a veure fent comèdia.

Quina badada! Fuentes ha estat per a nosaltres una revelació. ¡Quina gran quantitat d'artista honest, estudiós, digne, segur, aplomat! ¡Quina manera d'infondre vida a un personatge que no en té, que surt perquè sí, perquè a l'autor li convé plantificar a l'escena algú que escolti les elucubracions del protagonista! ¡I quina meravellosa traça a saber escoltar, aquest art tan difícil d'aprendre, si jutgem pel poc que en saben la majoria dels comediantes!

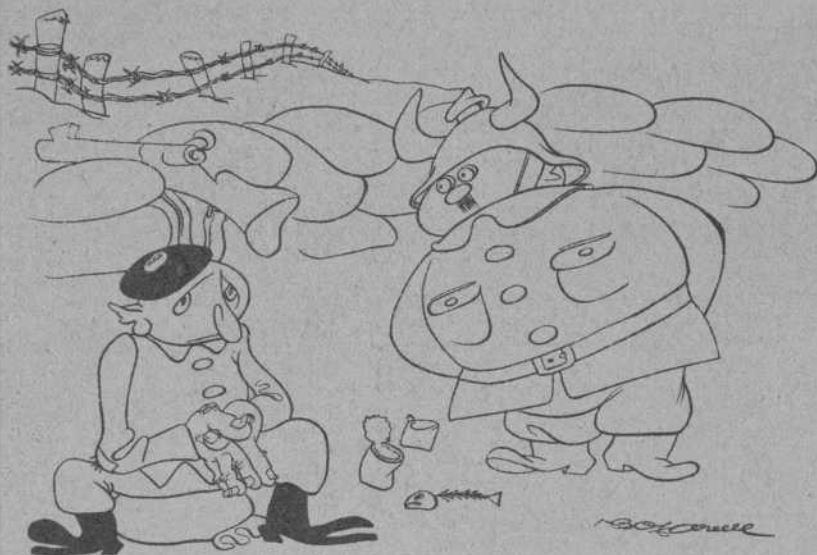
¡I quin element de primera per a una companyia catalana, el dia que es cregués arribada l'hora del repòs de les velles glòries, reservades per a l'honor de sortir de casa cada tres mesos, en funcions d'homenatge o en actes a profit de la Llar de l'Actor Català!

LAURA BOVER...

...o l'heroïna de la vetllada. Anem a dir una blasfèmia conscient: Laura Bover havia d'ésser treta del Teatre Català de la Comelles. La Secció d'Actors del S. I. E. ha demostrat, amb aquest trasllat, que si comet diabolats també sap tenir encerts. La Bover, que en l'ex-Polliorama restava apagada, limitada a papers secundaris, és una «partenaire» digna de Juan Bonafé. Una primera actriu autèntica, d'una finor i d'una sensibilitat exquisides, que fa i diu la comèdia tal com s'ha de fer i s'ha de dir.

Laura Bover, però, ha de tornar al teatre català. No ens sabriem resignar a perdre-la. Ha de tornar-hi així que les comèdies s'hi puguin fer amb la discreció —en el sentit exacte del mot— amb què es fa al Romea «La propia estimación», per exemple.

Llavors el teatre català i Laura Bover es retrobaran, dignes l'un de l'altra.

—I tu també adores el foc?
—A l'hivern, sí.

OPOSICIONS AL MARTIROLOGI

El redactor teatral de «La Rambla» fa oposicions al martirologi. Subtilment, subtilment, diu coses d'aquelles que fan sang i avaloten el galliner.

L'altre dia, parlant de l'homenatge a Benavente teoritzava profusament per arribar a aquesta conclusió:

«Unicament la Comissió Interventora dels Espectacles Públics i la Federació Catalana de Societats de Teatre Amateur són les que han procurat que el teatre a la nostra ciutat fos quelcom digne dels moments que vivim i digne d'aquell públic que es daleix per veure un teatre amb cara i ulls...», etc., etc.

Es reben adhesions.

EXEMPLE

No ens ha vagat d'anar a veure «Fuenteovejuna» a l'Espanyol, però se'ns diu, per distints conductes, que constitueix tot un èxit. ¿S'hauran convençut els companys del Comitè Econòmic del Teatre que no calia, per a cridar l'atenció del públic, recórrer a obres de categoria tan ínfima com alguna que n'han estrenat?

ELS NOSTRES CLASSICS

Deia un «puntal» del teatre català:

—Em fan gràcia aquests periodistes que s'omplen la boca de patriotisme, i tr ben hé que al Barcelona i a l'Espanyol facin obres de Lope de Vega i troben malament que al Poliorama en facin de Pitarrà!

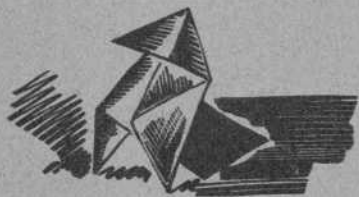
ACABEM D'UN COPI

Al Teatre Català de la Comelles es comença a assajar amb una gran fogositat l'obra «La Patètica», de Xavier Regàs. L'èxit de la qual, segons els tècnics, ha de batre tots els rècords de taquilla des de la Restauració cap aci. Exit, que consti, al qual nosaltres ens hem proposat de contribuir, sense cap interès ni cap remordiment de consciència.

Però ningú no sap per què, tot d'una els assaigs se suspengueren, i una vegada més «La Patètica» es desà a l'armari de Comelles i es posà mà a «Els veils», d'Ignasi Iglésies, per a substituir en els cartells la de Joan Oliver.

Aquest nou ajornament de l'estrena de l'obra de Xavier Regàs resulta ja abusiu. Ens la fan gruar tant, que potser acabarem tots —Borràs, Comelles, Regàs, el públic i nosaltres— patint del cor.

A engegar-la d'una vegada, i passi el que passil

—I ell, què?

—Es diu si el reconixeran Itàlia i Alemanya.

UNA NOVA IMPOSICIO EN EL TERRITORI REBEL

La imposició de nom

¿Es al senyor Serrano Suñer, el flamant «ministre de Governació» de Franco, al qui li està reservat el lluidíssim paper de Rosemberg de «la nova Espanya», o sigui de defluidor de la seva religió?

De moment, aquest senyor ja s'ha ficat amb els catòlics. Naturalment, contra els catòlics de bona fe, o sigui contra aquells creients que, infeliços!, creuen més respectables els interessos de Crist que no pas els interessos terrenals.

L'odi del senyor Serrano Suñer, que en aquest cas deu ésser «la voz de su amo», o sigui del Franco, va dirigit especialment contra els intel·lectuals catòlics. On s'és vist ésser catòlic i saber de lletra?, es deu dir el senyor Serrano Suñer, en els seus moments d'oració espiritual. Té raó el senyor Senarri Nuser: quan un home és catòlic i analfabet, té tota la carrera feta. Així han arribat a cardenals els senyors Segura i Gomà, il·lustres purpurats (de púrpura, el vestit; no pas la cara, car mai no han conegut la verçonya) de l'Església franquista.

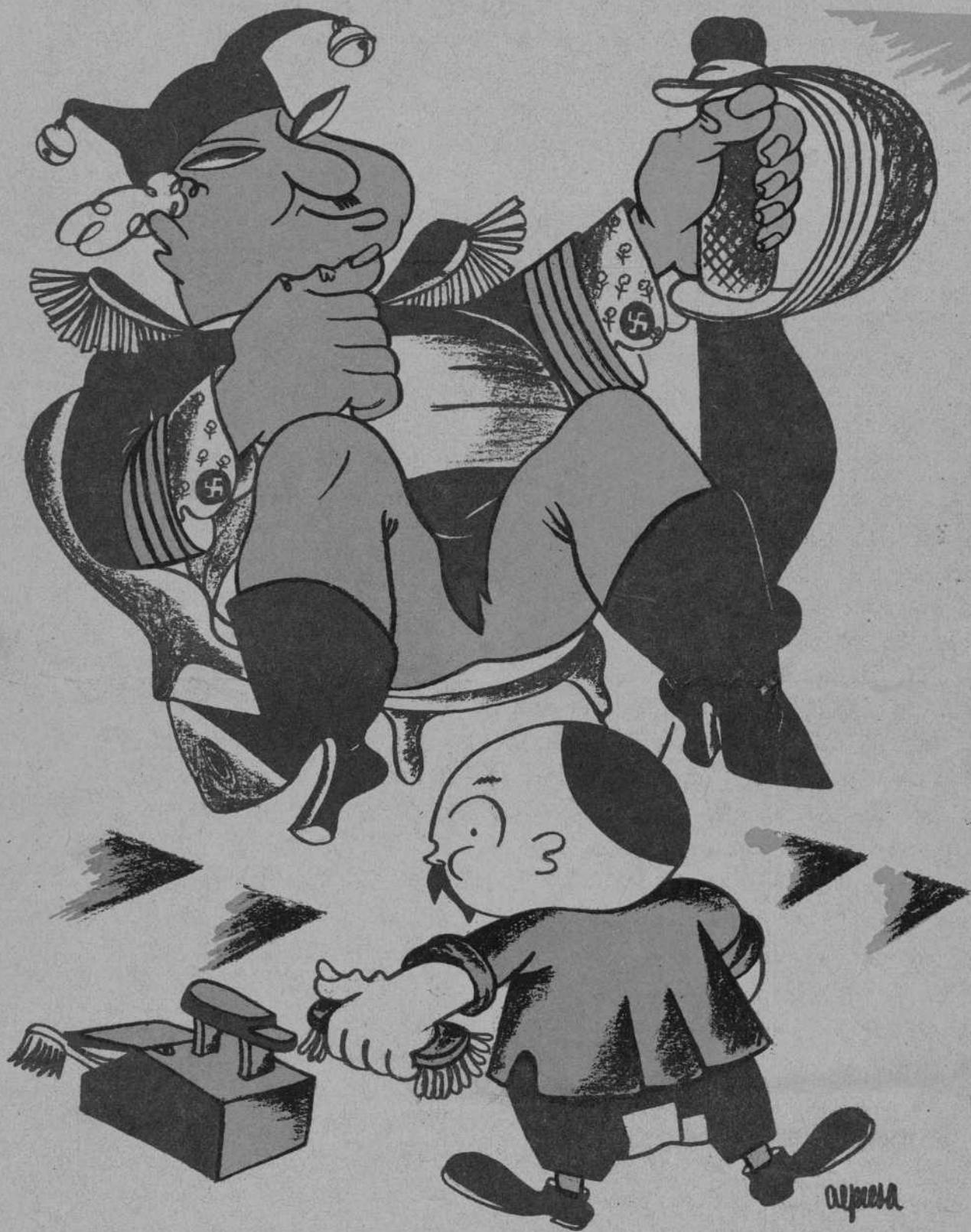
Mira que ésser catòlic i escriure llibres i diaris... Es necessita estar posseït pel diable. Aquest Mauriac, aquest Bernancs, aquest Maritain, a qui ho faran creure que són catòlics? Si fossin catòlics —deu pensar el senyor Reñasso Ruñer— estarien al costat de Franco i no agafarien la ploma si no és per a cantar les glòries «anti-excelsts deus» dels aviadors italo-germans, proveïdors de

la cort celestial a base d'enviar-hi grans partides d'innocents.

Tenim una certa curiositat per a conèixer el catolicisme que inventarà el senyor Serrano Suñer, i que decretarà religió oficial de l'Espanya moro-italo-germano-portugueso-nipona i una miqueta espanyola. De la mateixa manera que en els altars alemanys la Bíblia ha estat substituïda pel «Mein Kampf», als altars espanyols els llibres sagrats hauran d'ésser substituïts per les obres de Peman, posem per cas, puix que ara no se'ns acut cap altre prohòm franquista que sàpiga de lletra. Ah, sí! l'Eugenio de Ors. Damunt dels altars poden posar-hi «La Bien Plantada». En lloc de la imatge de Crist, poden posar-hi l'efígie de Mussolini. En lloc del calze, alguna ampolla de Valdespino, suposant que el general Queipo no hagi exhaurit encara totes les caves.

Per a començar, els de la nova religió espanyola poden fer aquella «fesia neopagana d'imposició de nom», que en la religió germànica substituïx el sacrament del baptisme. A les criatures nascudes a l'Espanya «nacionalista», tot sucant-los en sang, en lloc d'aigua beneïda, poden imposar-los un nom ben castís: per exemple Fritz. O, encara millor que acudir al santoral cristià, poden acudir al santoral laic. ¿Què us sembla algun fill de Valladolid, poso per cas, que es digués Ludendorf Pérez y Pérez? Oferim la idea al senyor Nañajo Ruñer.

Baroja, o «El torbellino del mundo»